

KARL ROBERT PETRIJ - REPREZENTANT DE SEAMĂ AL NATURALISMULUI TRANSILVĂNEAN

Iuliana VLAD ANTONIE

Karl Robert Petri - fiu al Sighișoarei - s-a născut pe data de 17 decembrie 1852, într-o familie de orășeni cu tradiție în domeniile pedagogiei, finanțelor și al vieții publice. Absolvă gimnaziul din orașul natal în anul 1872, după care, urmând tradiția transilvăneană de a studia în universitățile europene, se înscrie, în anul 1873, la Universitatea din Jena, dedicându-se studiilor teologico-filozofice și științelor naturale ca elev al profesorilor E. Haeckel și E. Strassburger. După 5 semestre, în anul 1876, trece la Universitatea din Leipzig, pentru a se specializa în domeniul zoologiei și al botanicii și pentru a deprinde metoda cercetării microscopice în științele naturii. Îl are ca profesor pe Rudolf Leuckart, sub îndrumarea căruia prezintă, în anul 1877, disertația pentru obținerea titlului de doctor al Universității din Leipzig. Disertația poartă titlul: *Organele de copulare ale Plagiostomelor* (Die Copulationsorgane der Plagiostomen) și a fost dedicată profesorului Carl Gegerbauer, care promova orientarea modernă în biologie. A fost publicată la

Leipzig în 1877 la editura Wilhelm Engelmann și, într-o formă prescurtată, în revista *Zoologia Științifică* (Zeitschrift für wissenschaftliche Zoologie).

În toamna anului 1877 își încheie studiile la Leipzig și se întoarce la Sighișoara. În orașul natal își va desfășura K. Petri întreaga activitate, atât didactică, cât și de cercetare, în științele naturii. Este angajat, în luna octombrie 1877, la Școala reală inferioară (Unterrichtsschule) care va purta, începând din 1880, titlul de Școala civică (Bürgerschule), predând, concomitent, și la alte instituții de învățământ din Sighișoara, științele naturii, matematica, fizica și chimia. Primește titlul de profesor în științele naturii și matematică pe data de 2 septembrie 1891. Între anii 1894 și 1916, când se pensionează, funcționează ca director al Școlii civice. Această intensă activitate didactică îi răpește cea mai mare parte din timp, astfel că, pentru munca de cercetare îi rămâne „timpul liber”. Cu toate acestea, realizările din cercetare sunt atât de strălucite, încât îl fac pe A. Müller să afirme despre K. Petri:

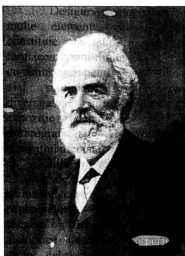

Fig. 1. Karl
Robert Petri
(1852-1932)

„pentru mult timp a fost cel mai renumit coleopterolog transilvănean“ (Müller, 1931/1932), iar E. Schneider îl consideră, alături de Friedrich Deubel (1945 - 1933) din Braşov şi Daniel Czekelius jun. Din Sibiu „coleopterologi de renume european“ (Schneider & Stamp, 1970).

În afara avatarurilor vieţii zilnice, Karl Petri a fost nevoit să depăşească două obstacole importante. Odată cu terminarea studiilor, se învorce la Sighişoara, fiind, astfel, departe de centrele europene de tradiţie în ştiinţele naturii. În aceste circumstanţe, a fost nevoit să-şi imagineze singur şi să aplice metode de cercetare care să corespundă exigenţelor epocii. Primul război mondial a întrerupt legăturile între oamenii de ştiinţă transilvăneni şi centrele de cercetare europene, iar urmările lui au produs modificări importante pe harta Europei Centrale şi de Est, constatându-se o diminuare a avântului culturii săseşti din Transilvania. Cauzele

sunt evidenţiate de G. A. Schuller şi ar consta din: „lipsa unui corp propriu de savanţi, pentru care munca în slujba ştiinţei să fie o problemă exclusivă de viaţă, izolarea de cultura apuseană, greutatea procurării celor necesare cercetărilor ştiinţifice, a literaturii de specialitate, marea scumpete care face adesea cu neputinţă publicarea rezultatelor ştiinţifice dobândite“. Aşa cum am arătat de aceste impedimente s-a lovit şi K. Petri la Sighişoara.

Petri a fost de formaţie naturalist, specializat în universităţile europene unde a studiat, pe lângă numeroşi profesori cu statut de savanţi în ştiinţele naturii. Prin aceasta, el se deosebeşte de mulţi înaintaşi din *Societatea Ardeleană pentru Ştiinţele Naturii din Sibiu* (Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften in Hermannstadt), care făceau munca de cercetare ca diletanţi entuziaşti, dar care, prin devotamentul lor, au adus servicii admirabile ştiinţelor naturii din Transilvania. Ca şi aceştia, K. Petri a fost nevoit să practice o profesiune „de bază“, cercetării ştiinţifice fiindu-i rezervat „timpul liber“. Corespondenţa dinaintea primului război mondial coprinde o listă în care găsim savanţi şi centre din aproape toate ţările europene. Redăm, după A. Müller lista corespondenţei lui K. Petri:

Ungaria: Bielz, Horvát, Frivaldszky, Ormay, Merkl, Brancsik, Csiki, Deubel, Dudich;

Austria: Reitter, Ganglbauer, Apfelbeck, Melichar,

Stussiner, Hetschko, Heikertinger, Holdhaus, Bernhauer, Formánek;

Germania: Kraatz.

Seidlitz, K. & J. Daniel.

Eppelsheim, L. V. Heyden. Kolbe,

Kuhnt, Schilsku. Pape, Wagner.

Krüper, Schenkling, Benick etc.;

Elveția: Stierlin;

Franța: Desdrocher des

Loges, Peyerimhoff;

Italia: Gestro, Fiori;

Spania: de la Fuente;

Rusia: Faust, Retowski;

Norvegia: Strand;

România: Hormuzachi,

Netolitzky;

Anglia: Guy Marshall.

Karl Petri a fost membru corespondent al Societății Entomologice din Budapesta (Entomologischen Gesellschaft in Budapest), membru al *Societății Ardelene pentru Științele Naturii* din Sibiu (Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften in Hermannstadt), fiind, ani de zile, în consiliul de conducere al Societății. În anul 1907, împreună cu Heinrich Höhr (1875-1949) a înființat secția de la Sighișoara a *Societății Ardelene pentru Științele Naturii* din Sibiu.

Observând un fenomen, cu care nu era de acord, anume acela că, într-un catalog de coleoptere al Regatului Ungariei, Transilvania era denumită „Hungaria Orientalis” precum și tendința de maghiarizare a denumirilor de locuri, ape și munți, K. Petri, în Prefața lucrării sale capitale, *Fauna coleopterelor din Transilvania de la începutul cercetărilor până în anul 1911*

(Siebenbürgens Käferfauna auf Grund ihrer Erforschung bis zum Jahr 1911), atrage atenția asupra acestui lucru, subliniind faptul că cercetarea entomologică din Transilvania a fost făcută, timp de nouă decenii, de către cercetători sași, luând, totodată, hotărârea ca în lucrarea să denumirile toponimice să fie exprimate în întregime și nu prin abrevieri.

În vederea colectării materialului entomologic, a organizat numeroase excursii, atât în împrejurimile Sighișoarei cât și în Maramureș, Hășmașul Mare, Bucegi, Parâng, Valea Hațegului. De asemenea, a cercetat pădurile de brad ale Harghitei, văile Târnavelor, Valea Caldă, Valea Mureșului de la Ocna Mureș la Deva, precum și o parte din Munții Metaliferi.

A publicat articole de specialitate, monografii generale și cataloage în publicații interne și internaționale printre care: Schöbberger Anzeiger, Großkokler Bote din Sighișoara, Siebenbürgischedeutsche-Tageblatt din Sibiu, Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften din Sibiu, Wiener Entomologischen Zeitung, Annales Musei Nationales Hungarici, Verhandlungen der k. k. zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien, Verhandlungen des naturwissenschaftlichen Vereins in Brünn, Wissenschaftliche Mittheilungen aus Bosnien und der Herzegowina etc. An de an, în

anuarul Școlii civice publică, pe lângă materiale de interes strict didactic, și lucrări pe teme entomologice.

O preocupare pe care a avut-o toată viața a fost îmbogățirea bibliotecii Societății Ardelene pentru Științele Naturii din Sibiu cu publicații de specialitate.

Lucrarea de bază a lui K. Petri este catalogul coleopterelor din Transilvania, pe care o publică la Sibiu, în 1912. În anul 1925, Fr. Deubel și în 1926 K. Petri aduc completări acestui catalog. *Lucrarea lui K. Petri Întregiri și corectări cu privire la fauna coleopterelor din Transilvania* (Ergänzungen und Berichtigungen zur Käferfauna Siebenbürgen 1911) a fost publicată în *Verhandlungen und Mittheilungen des siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften* din Sibiu. Acest catalog, care își păstrează autenticitatea și astăzi, a fost întocmit în colaborare cu Fr. Deubel, E. Worell și A. Müller (Ieniștea, 1970).

Datorită, în bună parte, efortului susținut și îndelungat al lui K. Petri, „Transilvania s-a plasat printre țările sud-est europene ca cea mai bine cercetată” (Müller, 31/32).

La vârsta de 75 de ani, cu ocazia jubileului de 50 de ani a absolvirii promoției sale, Universitatea din Leipzig îi adresează o scrisoare prin care i se reconfirmă titlul de doctor al acestei universități. A fost ultima mare satisfacție a celui care era un reprezentant de seamă al

naturalismului transilvănean - Karl Robert Petri.

Se stinge din viață pe data de 22 noiembrie 1932.

* * *

Ideile evoluționiste și, mai apoi, darwiniste au pătruns cu oarecare întârziere în mediile naturaliste transilvănene față de lumea occidentală, deși, încă de la înființarea Societății Ardelene pentru Științele Naturii din Sibiu (*Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften* în *Hermannstadt*), se sublinia dezideratul racordării la programul științific al Europei de Vest. Se pot aproxima cauzele care au generat această situație. Prima generație de naturaliști din jurul Societății practica cercetarea naturalistă cu statut de amatori, ei fiind de profesie medici, preoți, profesori și abordau cercetarea „în timpul liber”. În al doilea rând, Transilvania, situată oarecum la marginea Occidentului, nu poseda institute de cercetări de sine stătătoare și profesioniste, unde să dezvolte ideile noi ale vremii.

Odată cu intrarea în scenă a noilor generații din a doua jumătate a secolului XIX, acest minus al cercetării se corectază, cercetătorii fiind specialiști formați în centrele europene, în universitățile de renume cu profesori savanți în materie. Lipseau, în continuare, institutele în care naturaliștii să se dedice în exclusivitate muncii de cercetare. Un handicap era și lipsa periodicelor de largă circulație, multe din lucrările naturaliștilor apărând în anuarele școlilor

confesionale.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, are loc o explozie a ideilor darwiniste. Pentru acești cercetători centrul spiritual era universitatea din Jena, unde trona marele darwinist E. Haeckel. Printre cei care au studiat cu E. Haeckel au fost naturaliștii: Julius Römer (1848-1926) din Brașov, Carl Friedrich Jickeli (1850-1925) din Sibiu, Heinrich Höhr (1875-1949) din Sighișoara, Karl Robert Petri (1852-1932) din Sighișoara. La aceștia se adaugă Dr. Karl Ungar (1869-1933), care are convingeri darwiniste sigure. Toți au fost membri de vază ai Societății Ardelene pentru Științele Naturii din Sibiu (Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften in Hermannstadt).

C. F. Jickeli, acceptă ideile despre evoluția speciilor, a selecției naturale și variabilitatea lor conform teoriei lui Darwin dar, se separă de acesta în ce privește cauza variabilității, emițând o teorie proprie, cu totul originală. Teoria metabolică emisă de Jickeli consideră că evoluția speciilor și variabilitatea lor se datorește proceselor imperfecte dintre anabolism și catabolism, care induc atât o stare de instabilitate, cât și una de stabilitate. De echilibrul acestor două procese fiziologice depinde vigurozitatea organismelor determinând selecția naturală.

H. Höhr, adept și propagator al evoluționismului darwinist, susține o teorie proprie,

cunoscută sub denumirea dată de el „Gastraeatheorie”, și se referă la originea comună a tuturor metazoarelor (Heltmann, 1970).

Printre primii propagatori ai darwinismului în Transilvania a fost și românul Daniil Popovici - Barcianu din Rășinari, primul român cu doctoratul în biologie (Leipzig, 1874) cu lucrări de anatomie și embriologie vegetală publicate în Occident (Pop, 1975).

Referitor la ideile evoluționiste ale lui K. Petri, ele sunt expuse în prefața *Faunei coleopterelor din Transilvania de la începutul cercetărilor până în anul 1911* (Siebenbürgens Käferfauna auf Grund ihrer Erforschung bis zum Jahr 1911) scrisă de el la data de 15 august 1910, la Sighișoara. După ce critică elaborarea cataloagelor bazate numai pe sistematică (le recunoaște, totuși, rolul important) afirmă că este necesară o concepție biologică în cadrul căreia aspectul morfologic să fie văzut și explicat prin „totalitatea aspectelor legate de evoluție” adică, viața insectelor pe toate planurile. Concepția biologică despre specie la care face trimitere K. Petri este admisă de numeroși biologi și astăzi. Caracteristicile și influența mediului determină gruparea faunei în anumite teritorii, alcătuind așa numitul „sistem natural”. Un catalog nu mai reprezintă „ca pe vremea lui Linneé” o clasificare morfologică, cu unicul scop al sistematicii, ci el trebuie să ilustreze relațiile de înrudire și de adaptare a

exemplarelor dintr-un „sistem natural”. Karl Petri acordă o importanță deosebită variabilității speciilor ca proces evolutiv. Variabilitatea apare ca o consecință a izolării speciei, izolare geografică sau scoaterea din „sistemul natural”. Variabilitatea, în drumul ei spre o nouă specie, parcurge treptate și în timp. Faptul că nu întotdeauna găsim tratate toate ireptele tranziției nu înseamnă că ele nu există. Pentru a aprecia valoarea transformărilor trebuie găsită „forma de bază”, adică punctul de plecare.

* * *

Opera lui K. Petri, care cuprinde strădaniile lui de o viață, s-a făcut cunoscută prin publicarea ei în reviste de specialitate, din țară și străinătate. Redăm lista lucrărilor lui K. Petri cuprinsă în necrologul naturalistului, redactat de A. Müller și publicată în Verhandlungen und Mittheilungen (1931/1932), completată de autoarea prezentului articol:

1877 Die Copulationsorgane der Plagiostomen, Inaug. - Dissert. 3. Taf. S - A Ztschr. F. wiss. Zool. Bd. 30, Leipzig.

1884/85 Ergebnis entomologischer Excursion im Gebiete Schäßburgs, Gymn. - Program, Sighișoara.

1886 Beitrag zur siebenbürgischen Käferfauna, V. u. M., 36:72-75, Sibiu.

1891 Über Stand der Coleopterenfauna der Umgebung Schäßburgs, V. u. M., 41:1-26, Sibiu.

1895 Monographie des Copepteren-Genus Liparus Olivier, V. u. M., 44:1-26, Sibiu.

1896 Revision der mitteleuropäischen Arten der Gattung Plinthus Germ., Wiss. Mittheil. Aus Bosnien und der Herzegovina, 4:561 - 582. Aceeași lucrare apare și în Glasnik des Museums, în limba croată.

1901 Monographie des Coleopteren-Tribus Hyperini, V. u. M., 1-210, Sibiu.

1901 Curculionidae 6. Teil Hyperini I. Best. Tab. Europ. Col., 44, Paskau I. Mähren.

1902 Ein neuer Quedius aus den transsilvanischen Alpen, Zool. - bot. Ges. Verh. Wien. 42:153-154, Viena.

1902 Othiorrhynchus amplus nov. spec., Zool. - bot. Ges. Verh. Wien. 42:94-95, Viena.

1902 Ein neuer Dorytomus aus Ungarn und Mähren, Wien. Ent. Ztg., 21:156 - 157, Viena.

1903 Einiges zur Sunonimie des Dorytomus armatus m., Wien. Ent. Ztg., 22(2):57, Viena.

1903 Macrotarsus similis n. sp., Wien. Ent. Ztg., 22(2):51-52, Viena.

1903 Einige Berichtigungen zur Monographie des Coleopteren-Tribus Hyperini, Wien. Ent. Ztg., 22(2):52, Viena.

1903 Agabus regalis, eine neue Art aus der Verwandtschaft des bipustulatus L. und Solieri Aubé, Wien. Ent. Ztg.,

22(2):49 - 50, Viena.

1903 Das Haftorgan von *Malthodes spathifer* Kiesw., Ann. Nat. Hungar., 1:410 - 412, Budapesta.

1904 Fünf neue *Lixus*-Arten, Ann. Nat. Hungar., 2:233 - 236, Budapesta.

1904 Beschreibung einiger neuer *Lixus*-Arten, Wien. Ent. Ztg., 23 (3/4):65-77, Viena.

1904/05 Curculionidae. II. Teil Genus *Lixus* Fbr., Best. Tabele, 55 (extrase din revista Wien. Ent. Ztg. 1904 și 1905), Packau.

1906 Zwei neue russische *Lixus*-Arten (Coleoptera, Curculionidae), Revue Russe d'Entomologie, 1/2:1-3.

1906 *Malthodes* Serbotae n.sp., ein neue *Malthodes* des Subgenus *Podistrella* Seidl. aus den transsilvanischen Alpen, Wien. Ent. Ztg., 25(5.6.7):224-225, Viena.

1906 *Podistrella* Seidl. aus den transsilvanischen Alpen, Wien. Ent. Ztg., 25(5.6.7), Viena.

1907 Vier neue Rüssler aus Turkestan und China und eine neue *Crepidodera* aus Siebenbürgens, Wien. Ent. Ztg., 26(2):57 - 61, Viena.

1907 Bestimmungstabelle der Gattungen *Larinus* Germæ (inclus. *Stolatus* Muls.), *Microlarinus* Hochhuth, *Rhynocyllus* Germar und *Bangasternus* Gozis aus dem europäischen, mediterranen, west- und nordasiatischen Faunengebiete, Verh. Des naturf. Vers. In Brünn, 45:51 - 146,

Brünn.

1908 Ein neuer *Lixus* aus Algerien, Wien. Ent. Ztg., 27, Viena.

1908 Coleopterologische Mittheilungen, Ann. Mus. Nat. Hung., 6:273 - 275, Budapesta.

1910 Ein neuer zentralasiatischer *Liparus* nebst einer Übersicht der in einer Sammlung befindlichen *Liparus*-Arten des Subgenus *Trysibius* Schönh. (Col.), Deutsch. Ent. Zeitschr., 561 - 566.

1910 Was Schäßburg dem Entomologen bietet, Festschrift sächs. Ver. Tagung, 87 - 107, Sighişoara.

1912 Siebenbürgens Käferfauna auf Grund ihrer Erforschung bis zum Jahr 1911, Jos. Drotleff, Sibiu.

1912 Ein neuer *Lixus* aus Turkestan und Bemerkungen meiner Bestimmungstabelle des Genus *Lixus* Fabr., Ann. Mus. Nat. Hung., 10:277 - 280, Budapesta.

1912 Die Gattung *Gasteroclinus* Desbr., Ann. Mus. Nat. Hung., 10:340 - 373, Budapesta.

1913 Bemerkungen zu einigen *Lixus*-Arten Dedrochers, Entom. Bl., 9.

1914 Einige neue Rüssler und Bemerkungen zu bereits beschriebenen Rüsselkäfern, Entomol. Bl., 10.

1914 Beiträge zur Käferfauna, Festschrift, Sieb. Ver. f. Nat. Hermannstadt, 1-24, Sibiu.

1915 Einige neue Rüssler des palaearktischen Gebietes, Wien. Ent. Ztg., 34, Viena.

1915 Beitrag zur
siebenbürgischen Käferfauna,
Wien. Ent. Ztg., 34, Viena.

1918 Revision der
Curculionidengattung
Gasteroclisus Desbr., V. u. M.,
68:1 - 87, Sibiu.

1918 Einige afrikanische
Rüsselkäfer, V. u. M., 68:87-90,
Sibiu. 1924/25 Ergänzungen und
Berichtigungen zur Käferfauna
Siebenbürgen 1911, V. u. M.,
75/76:165 - 206, Sibiu.

1928 Bestimmungstabelle
der mir bekanntgewordenen
südamerikanischen Arten der
gattung Lixus Fbr. Nebst
Neubeschreibungen, V. u. M.,
78:63-132, Sibiu.

1928 Zwei neue
Otiorrhynchus-Arten aus
Griechenland, Koleopter.
Rundsch., 14.

Abrevieri:

Ann. Nat. Hungar -
Annales Musei Nationalis
Hungarici

Deutsch. Ent. Zeitschr. -
Deutsche Entologische Zeitschrift
Entom. Bl. -

Entomologisches Blatt
Gymn. - Progr. -

Programme des ev. Gymnasiums
von Schässburg

Koleopter. Rundsch. -
Koleopteren Rundschau

V. u. M. - Verhandlungen
und Mittheilungen des
siebenbürgischen Vereins für
Naturwissenschaften zu
Hermannstadt

Wien. Ent. Ztg. - Wiener
Entomologische Zeitung

Wiss. Mitteil. -
Wissenschaftliche Mitteilungen

Zool. - bot. Ges. Verh. -
Verhandlungen der zoologisch-
botanischen Gesellschaft in Wien

Ztschr. f. wiss. Zool. -
Zeitschrift für wissenschaftliche
Zoologie

Pentru aprofundarea
cercetării, K. Petri studiază,
temeinic, familia Curculionidae și,
în special, genurile Cleonus, Lixus
și Hypera.

În periodicul societății,
*Dezbateri și comunicări ale
Societății Ardelene pentru Științele
Naturii din Sibiu* (Verhandlungen
und Mittheilungen des
siebenbürgischen Vereins für
Naturwissenschaften
zu Hermannstadt), publică 8 lucrări,
în care se observă continuarea
cercetărilor anterioare ale
înaintașilor C. Fuss, E. A. Bielz și
G. v. Seidlitz.

Lucrările sunt de
sistematică și faunistică. În cele de
sistematică se recunoaște
concepția modernă din naturismul
european, evoluționismul și
darwinismul. În prefața lucrării
sale de bază, *Fauna coleopterelor
din Transilvania de la începutul
cercetărilor până în anul 1911*
(Siebenbürgens Käferfauna auf
Grund ihrer Erforschung bis zum
Jahr 1911), apărută în 1912, Karl
Petri își expune ideile privind
cercetarea în entomologie: „Sub
influența teoriilor moderne, ale
științelor naturale, sistematica a
trebuit să includă elemente noi și
anume: evoluționismul, anatomia
comparată și paleontologia, cu
ajutorul cărora s-a putut stabili cu
precizie legăturile filogenetice
existente între specii, genuri și

familiei. Entomologia a devenit, deci, dintr-o știință pur sistematică, o știință biologică”.

Opera de colectare a materialului entomologic a fost inițiată chiar în anul revenirii de la Universitatea din Leipzig - 1877.

Pe lângă linia biologică-evoluționistă, o contribuție deosebită în sistematică a fost descrierea de specii noi pentru știință. În anul 1886, în lucrarea *Beitrag zur siebenbürgischen Käferfauna*, descrie o specie nouă, pe *Elescus salicis*, despre care autorul relatează: „Am găsit-o împreună cu speciile de *Dorytomus* pe tufișuri de sălcii, pe malul drept al Târnavei, în apropierea Sighișoarei pe data de 17 aprilie a acestui an și am numit-o după locul găsririi”. În anul 1891 descrie specia *Omas maxillosus* colectată tot din împrejurimile Sighișoarei, iar în 1901 descrie specia *Domus minutus* pe care a colectat-o în Maramureș.

Din materialul trimis de alți entomologi din străinătate, K. Petri descrie specii noi de pe alte continente. În lucrarea *Einge-afrikanische Rüsselkäfer*, descrie trei specii noi africane: *Blosyrus elegans*, *B. trisulcatus*, *Brahycerus Subglobosus*. Din zona Americii de Sud, de unde primește materialul entomologic, descrie specii noi de *Lixus*.

Probitatea științifică a lui K. Petri este demonstrată și de faptul că și-a examinat propriile descrieri, aducând corecturi acolo unde era cazul. În anul 1918 scrie:

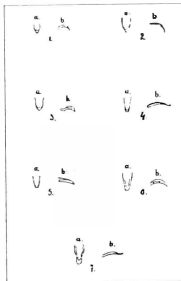

Fig. 2. Falusul a 7 specii de *Liparus*. OI. Desen original realizat de K. Petri în 1894.

1. *Liparus geminus* (L. i. 2. *L. glabroviridis* (Küst.) (=carinacostus Küst.), 3. *L. illyricus* Gyll., 4. *L. transsylvanicus* Petri, 5. *L. coronatus* (Goeze), 6. *L. dirus* (Herbst), 7. *L. excellens* Petri.

„Prin examinări noi și repetate sunt în stare să recunosc erori a unor identificări anterioare a unor specii și să le îndrept”.

Căutând caracterele cele mai stabile pentru determinarea speciilor acordă mare importanță studiilor privind structura genitalilor masculine. Aceste caractere structurale s-au dovedit utile în taxonomia speciilor de coleoptere. Un exemplu elocvent îl reprezintă revizuirea genului *Liparus* OI. pe care o realizează în anul 1894 și care a permis descoperirea a două specii noi pentru știință (fig. 2).

Determinarea

exemplarelor o face folosind literatura de specialitate (Fauna austriacă), fie ajutându-se de colecții, în prealabil, riguros determinate. A. Müller afirmă: „El

a făcut o serie de descrieri noi după Seidlitz" sau „I-au parvenit exemplare de coleoptere din toate colțurile pământului“. Pentru determinarea unor specii de curculionide din genul *Gasteroclisus* a primit exemplare din colecția British Museum ș.a.m.d.

O lucrare completă în sensul revizuirilor repetate este redactată în anul 1918 și se referă la revizuirea curculionidaelor din genul *Gasteroclisus* Desbrochers.

S-a preocupat și de alcătuirea cheilor de determinare pentru speciile genului *Lixus* cunoscute, cât și pentru cele declarate noi pentru știință, provenite din America de Sud.

Lucrările de faunistică publicate în revista Societății reflectă preocuparea entomologului transilvănean în această direcție. Cataloagele realizate atestă faptul că era preocupat cu studiul a cât mai multor specii de pe areal. Desigur, și în acest caz, curculionidele se află pe primul loc. Se observă importanța pe care K. Petri o acordă variațiunilor sau raselor locale, inseriindu-se și aici pe linia evoluționismului european. În „Prefața“ menționată, afirmă: „Entomologia modernă trebuie să studieze amănunțit variațiunile, care sunt un mijloc indicat de a stabili înrudirea între diferitele specii. În felul acesta, variațiunile vor furniza un material documentar bogat și prețios în sprijinul evoluționismului“.

Prin aceste idei și prin aplicarea lor la întocmirea

cataloagelor, K. Petri depășește cadrul întocmirii unui catalog de până la el, înscriindu-se în datele moderne ale naturalismului european. Lucrarea lui K. Petri din 1925/1926. *Întregiri și corectări cu privire la fauna coleopterelor din Transilvania 1911* (Ergänzungen und Berichtigungen zur Käferfauna Siebenbürgen 1911), care este o revizuire și completare la ampla lucrare din 1912, reflectă cel mai bine aplicarea concepțiilor amintite. Catalogul cuprinde 190 de specii și varietăți de curculionide din 48 de genuri.

Colecția de coleoptere numără peste 44.000 exemplare, aparținând la 80 de familii. Se include aici și materialul primit din străinătate. Această colecție este lăsată prin testament Societății Ardelene pentru Științele Naturii din Sibiu (Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften in Hermannstadt), în anul 1932, și se găsește, în prezent la Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu.

BIBLIOGRAFIE

1. Agapi, C., Plattner., 1966. Colecția de coleoptere Karl Petri. Revista muzeelor, 2: 131-132, București.
2. Bănărescu, P., 1973, Principii și metodele zoologiei sistematice, 217 p., Ed. Academiei R.S.R., București.
3. Bielz, E. A., 1887, Die Erforschung der Käferfauna Siebenbürgens bis zum Schlusse des Jahres 1886, V. u. M., 37: 27-35, Sibiu.
4. Bologa, V. L., 1970, Originalitatea concepțiilor evoluționiste ale lui Carl F.

Jickeli, Studii și Comunicări, Muz. Brukenenthal, 15: 113 - 118, Sibiu.

5. Botnariuc, N., 1974, Biologie generală, 369 p., Ed. Didactică și Pedagogică, București.

6. Heltmann, H., 1970, Contribuția Societății Ardelene de Științe Naturale din Sibiu la răspândirea unor idei progresiste și la progresul gândirii biologice în România, Studii și Comunicări, Muz. Brukenenthal, 15: 95-104, Sibiu.

7. Müller, A., 1931/32, Dr. Karl Petri (17.12.1852 - 22.11.1932), V. u. M., 82: 5-10, Sibiu.

8. Myß, W. (d.), 1993, Lexikon der Siebenbürger Sachsen, Editura Wort und Welt, Thaur bei Innsbruck.

9. Petri, K., 1912, Siebenbürgens Käferfauna auf Grund ihrer Erforschung bis zum Jahre 1911, Jos. Drotleff, Sibiu.

10. Pop, E., 1975, Unul din primii darwiniști români nesențialat până acum: Daniil Popovici-Barcianu, Studii și Comunicări, Muz. Brukenenthal, 19: 177-183, Sibiu.

11. Schneider, E., Stamp, H. H., 1970, Societatea Ardeleană de Științe Naturale în cei 100 de ani de existență, Studii și Comunicări, Muz. Brukenenthal, 15: 37-51, Sibiu.

12. Schuller, Fr., 1902, Schriftstellerlexikon oder biographisch-literarische Denkbücher der Siebenbürger Deutschen, (sub redacția J. Trausch), 4: 334-335, Sibiu.

13. Schuller, G. A., 1929, Literatura științifică a sașilor ardeleni în anii 1919-1928, Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928, 2: 1129-1140, București.

14. Spek, R., 1929, Muzeele săsești ardeleni, Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928, 2: 1197-1208, București.

ZUSAMMENFASSUNG

In den 3 Kapiteln des Beitrags werden zunächst biographische Daten von K. Petri behandelt, der am 17. XII. 1852 in der siebenbürgischen Kleinstadt Schäßburg/Sighișoara geboren, Studium bei Professor E. Haeckel und E. Strassburger (Jena), danach in Leipzig bei Professor R. Leuckart vollendet. Seine Studien sind vielseitig, sie reichen von Theologie zu Philosophie bis zu den Naturwissenschaften (Zoologie, Botanik und den dazugehörigen Forschungsmethoden). Von 1877 bis 1916 lehrt er an der Bürgerschule in Schäßburg, die er erst bei seiner Emeritierung verläßt.

Es wird der ausgebreiteten Korrespondenz Petris mit Persönlichkeiten aus dem Bereich europäischer Naturalisten Rechnung getragen, sowie den Fachpublikationen, in denen Petri seine Beiträge veröffentlicht hat.

Das zweite Kapitel geht dem europäischen Evolutionismus und Darwinismus nach, wobei der Schwerpunkt auf dem siebenbürgischen Beitrag zur Erforschung und Verbreitung dieser Richtungen dient.

Das dritte Kapitel behandelt Petris Studium der Naturwissenschaften, seiner Systematik, Taxonomie und Faunistik, mit dem Schwerpunkt Siebenbürgen. Es wird die Liste der Publikationen, von uns vervollständigt, beigegeben. Petri erforscht besonders die Curculionidae, und zwar die Gattungen Lixus, Cleonus, Hypera, wobei auf die von ihm neu definierten Arten Gewicht gelegt wird. Seine Koleopteren - Sammlung zählte schon 44.000 Exemplare, die 80 Familien angehören.